

standpunt
Coronapaniek

Wolgens de Wereldgezondheidsorganisatie WHO is de uitbraak van de coronageep nog altijd geen pandemie. Dat lijkt toch vooral een kwestie van semantiek, nu na China en zijn buurlanden ook plots Europa (Italië) en het Midden-Oosten (Iran) te kampen krijgen met vooralsnog onverloopte en dodelijke besmettingskaarden.

Slim en subtiel past in eigen land alvast ook viroloog Marc Van Ranst de boodschap aan. Van die Belg heeft niets te vrezen' gaat het naar 'de kans is groot dat corona ook hier opduikt'.

Dat lijkt een correcte vaststelling. Bekijk je het continentaal, dan is het coronavirus nu ook echt op 'ons' vasteland aangeland. Gezien het vrije verkeer tussen Noord-Italië en onze contreien ligt het in de lijn der verwachtingen dat het vrij makkelijk overdragbare virus zich niet tot het schiereiland gaat beperken. Overigens, voor wie in die illusie zou verkeren: sluiting van de grenzen zou evenmin een griepvirus tegenhouden.

Door een voorwaarde van de waarheid te vertellen doet dokter Van Ranst daarmee wat hij, en de Belgische overheid in het geheel, al de hele tijd doet: correct en frequent communiceren, zonder paniek te zaaien maar ook zonder de waarheid te verdoezelen. Dat verdient een plim.

De vraag is wel of het volstaat. Het is niet omdat je van overheidswege 'geen paniek' roept, dat er ook geen paniek ontstaat. Of we dat nu graag willen of niet, een al dan niet lichte staat van paniek lijkt zich nog sneller te verspreiden dan het coronavirus zelf. In Frankrijk is een reizigersbus uit Italië staande gehouden omdat de chauffeur kampte met hoestbuien, tussen Oostenrijk en Italië heeft een passagiersreisin geblokkeerd gestaan, in Nederland start een school kinderen na verloop in Italië eerst naar de dokter en in Duitsland worden alvast mondmaskertjes gehanteerd. Ook in ons land denkt menige burger wellicht dat de situatie er beroerd uitziet.

Paniek is ook vaststelbaar bij de reactie van de wereldwijde beurzen, de overgevoelige en vaak traditionele koersbarmeter van de wereld-economie. Of de koersvalt mer wordt dan een tijdelijke correctie valt niet in te schermen, maar voor wie al wantrouwig is, is het heel overtuigend argument extra dat er 'iets' mis is.

In haar noodplanning houdt de overheid ook best rekening met die oncontroleerbare factor van het menselijke gebroed. Voor één individu kan het verstand lijken om alvast bijvoorbeeld mondmaskertjes in te slaan. Als iedereen zo denkt, ontstaat een rush. Daardoor kan er nood ontstaan bij diegenen die producten absoluut als eerste nodig hebben: dokters en verplegend personeel. Dat zou pas echt slecht nieuws zijn.

De grootste taak voor de overheid nu is dan ook de noodplannen afstemmen, de ziekenhuizen voorbereiden en voorzien van voldoende hulpmiddelen. Het klinkt saaiër dan plannen smeden om treinen te stoppen en grenzen te sluiten, maar het is zo veel efficiënter.

Ziekenhuizen voorbereiden op corona klinkt saaiër dan treinen stoppen en grenzen sluiten, maar het is zo veel efficiënter

België kandidaat voor Mensenrechtenraad VN

België is kandidaat om in de periode van 2023 tot 2025 in de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties te zetelen. Dat heeft minister van Buitenlandse Zaken Philippe Van Mechelen bekend in Genève. Volgens Coffin wil België zijn steentje blijven bijdragen om de mensenrechten en fundamentele vrijheden wereldwijd te verdedigen en de dialoog tussen de VN-lidstaten over deze kwesties gaande te houden.

Mensenrechten zijn geen gunst die staten geven. Ze zijn een verplichting die altijd en overal gerespecteerd moeten worden', betogte hij in Genève. In die raad zetelen 47 staten. BELGA

Interview. Hoogleraar en psychoanalytica Ariane Bazan (ULB) over opvoeden

'Het verhaal van je jeugd kan je herschrijven'

Vanavond is de laatste aflevering van *Als je eens wist*, de aangrijpende reeks van Hilde Van Mieghem over kindermishandeling. Heel wat mensen maken grote of kleine trauma's mee, stelt psychoanalytica Ariane Bazan. Maar hoe groot is onze vrijheid om het verhaal van onze jeugd te 'herschrijven'?

RIA GORIS

Le is onzeker of de juiste blouse aanwezig is voor de foto's. "Ik vind het ongemakkelijk, mezelf op beeld zien." In haar praktijkkamer staat een divan, zoals dat hoort bij een psychoanalytica. Op haar boekenkast prijkt een kleine replica van de Steen van Rosetta, de sleutel waarmee oudheidkundigen het Egyptische schrift ontgelfden. Ariane Bazan ontfermt codes waarin haar cliënten hun hartsproblemen wikkelen.

De hoogleraar klinische psychologie aan de ULB, met een doctoraat in biologie en psychologie, is er stellig van overtuigd dat mensen niet te herleiden zijn tot hun brein, noch tot de maatschappij en het gezin waarin ze opgroeien. Niemand los te bezegden, geen mens is gedoemd.

En toch, de ene mens slaapt nu eenmaal een zwaardere rugzak mee uit zijn jeugd dan de andere. Het ene gezin lijkt een hemel, het andere een hel.

Hoe ontstaan die rugzakken van kinderen eigenlijk?
Ariane Bazan: "Een rugzak is onvermijdelijk. Je mag het pijnlijke verhaal van sommigen niet mini-maliseren door te zeggen dat iedereen moeilijkheden heeft meegemaakt. Maar het idee dat harmonie de normale basis van opvoeding is, lijkt me toch ook niet juist. Een mensenkid heeft een heel andere startpositie dan veel dierenjongen, door de hulpeloosheid waarmee het geboren wordt."

"Dat je voor alles hulp nodig hebt van anderen betekent dat je afhankelijk bent van je relatieve vaardigheden. Voor je eten moet je als baby zorgen dat je iemand inschakelt, dat je signalen geeft, en dat je daar ook een antwoord op krijgt. En nu komt het als mama of papa niet goed reageert op je signalen, ga je het falen aan jezelf toeschrijven. Als er helemaal geen antwoord komt, overleef je als baby niet. Negeren is een vorm van geweld."

Wellicht maakt ieder kind mee dat een vraag soms geneeferd wordt. Vanaf wanneer is dat zorgwekkend?
"Kinderen houden op een onvoorwaardelijke manier van hun ouders. Ze houden geen boesheid bij en ze kunnen wel tegen een stoeper. Het gaat niet om een perfecte opvoeding, en zelfs de term 'goed geneeferd' vind ik moeilijk. Waar het al om fond om gaat is dat je je kind als mens en niet als ding behandelt. Dat lijkt nu misschien heel logisch, maar dat is het niet. Sommige ouders kammen en voeden hun kind als een pop. Ze verzorgen het, maar luisteren niet naar wat het kind nodig heeft. Als een ouder zich afstemt op het kind, krijg je een andere manier van omgaan. Dan 'lees' je signalen en weet: mijn kind heeft nu honger, ik ga het voeden. Geen enkele ouder stemt perfect af op het kind, maar de intentie om dat te doen is wel belangrijk en voelbaar voor het kind."

Is het niet eigen aan onze samenleving om voorwaarden te stellen? Als je verder wilt studeren moet je binnenkort misschien eerst oriëntatieproeven doen; als je in dit land aanvaard wilt worden, moet je minstens een inburgeringscursus doen, enzovoort.
"Ja, dat is eigen aan onze samenleving, en dat zie je bijvoorbeeld ook aan de manier waarop de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdhulp georganiseerd zijn. Voor een opname in x, moet je aan die voorwaarden voldoen. Voor een opname in y, aan die voorwaarden... De organisatie van onze zorg zou grondig omgegooid moeten worden, die zit fundamenteel fout."

'Er zijn geen standaarden voor wat 'goed geneeferd' is in het ouderschap. Er mag echt veel mistlopen, ik geloof niet in hoge eisen stellen aan de opvoeding'

mij dat je het kunt. Zoets is destabiliserend; je wordt dus pas geliefd als je aan bepaalde voorwaarden voldoet.

"Ik kan het nog anders uitdrukken. Je kan de ander gebruiken als een vorm van behoefteverlaging van jezelf, om zelfgenuiststelling en liefding te krijgen. Maar wanneer dat de hoofdtoon wordt in de relatie met je kind of je partner, wanneer het allemaal draait om de eigen behoefteverlaging en niet om een spontaan geven, dan wordt het traumatisch.

"Er zijn geen standaarden voor wat 'goed geneeferd' is in het ouderschap. Er mag echt veel mistlopen, ik geloof niet in hoge eisen stellen aan de opvoeding. Probeer gewoon uit de 'voorwaardelijke liefde' te blijven."

Is het niet eigen aan onze samenleving om voorwaarden te stellen? Als je verder wilt studeren moet je binnenkort misschien eerst oriëntatieproeven doen; als je in dit land aanvaard wilt worden, moet je minstens een inburgeringscursus doen, enzovoort.
"Ja, dat is eigen aan onze samenleving, en dat zie je bijvoorbeeld ook aan de manier waarop de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdhulp georganiseerd zijn. Voor een opname in x, moet je aan die voorwaarden voldoen. Voor een opname in y, aan die voorwaarden... De organisatie van onze zorg zou grondig omgegooid moeten worden, die zit fundamenteel fout."

"Waarom? Je herhaalt eigenlijk de moeilijkheid van wat zich al heeft voorgedaan. De jongere heeft last gehad van een gebrek aan onvoorwaardelijke liefde en wat doen we? Die jongere onder nog meer voorwaarden bedelen. We organiseren de geestelijke gezondheidssector zoals we dat doen met medische hulp. Dat klopt niet. Voor een probleem met je jongen, ga je naar iemand die het meest gespecialiseerd is in longen. Of je daar nu een goede connectie mee hebt of niet, is van ondergeschikt belang. Kinderen die een trauma

Wie zegt dat de impasse communautair is, begrijpt er niets van

Ariane Bazan: 'Ze bent zelf onderdeel van wat je in latere leven overkomt. Als je altijd slachtoffer blijft, kan je nooit emanciperen.'

hebben meegemaakt, hebben nood aan een speciale hand met iemand, een soort voogd of buddy. Iemand die op een onvoorwaardelijke manier dat kind nabij blijft, iemand met wie het kind de vertrouwensband kan aangaan die het eerder gebroken heeft. Bouw het hulpverleningsnetwerk rond het kind of de mens zelf, in plaats van het steeds weer naar volgende etappes met volgende hulpverleners en volgende eisen te sturen."

Een beetje zoals de 15-jarig Marino, die in Als je eens wist zelf pleegouder wordt?
"Ja, dat is het. Waar zich een verbinding heeft gevormd, moeten we die ondersteunen. Dat is herstel. Kinderen moeten zich niet aanpassen aan de structuren, dat is de omgekeerde manier van denken."

Moeten we ons ook geen zorgen maken om de ratrace die veel ouders doet hollen van werk naar huis en omgekeerd?
"Misschien vergis ik me daarin, maar ik sta daar sceptisch tegenover. Kinderen zijn bijzonder robuust, ze zijn in de eerste plaats gevoelig aan de intenties van de ouders. Je kan helemaal niet verspreiden welke ouder of situatie het beste zal zijn voor het kind: de handwerkende ouder of diegene die veel meer tijd heeft. Er kan in de praktijk enorm veel zolang kinderen worden: mijn ouders willen het beste voor me, ze zijn eerlijk in hun spreken en rechtlijnig in hun daden."

Hoe uiten die rugzakken van kinderen zich in het latere leven?
"De eerste liefdesrelatie is meestal de eerste grote toets in het leven. Stel nu dat die op niets uitdraait; je wordt verworpen. Stel dat je ouders hebt gehad die op onvoorwaardelijke manier van je gehouden hebben. Dan heb je een kussen in de rug. Je valt en je wordt tegengehouden. Van binnen is er het weten: mijn moeder hield van mij, mijn vader hield van mij, het komt wel in orde. Je

valt niet helemaal omver. Maar als liefde in je kindertijd voorwaardelijk was, dan denk je ik had beter moeten zijn, ik had meer moeten doen, ik had er mooier moeten uitzien. Daarbij komt vaak ook nog de twijfel aan je waarde, of je het waard bent om van te houden."

Herhaal je dan in je latere relaties scenario's uit je kindertijd?
"Heel vaak. Ik denk bijvoorbeeld aan een cliënt. Als jongen van zes leert hij fetsen. Hij valt en bezerst zijn knie. In paniek loept hij met die bloeddende knie naar zijn mama, maar die ligt in een roes van alcohol op de zetel. Ze kan hem niet helpen. Het lijkt een klein ding, maar het is traumatisch voor de jongen, vooral omdat de onbereikbaarheid van zijn moeder zich herhaalt. Nu zou je denken dat die jongen later als man voor een warme vrouw zal kiezen, hij heeft immers al een koude moeder gehad. Maar nee, dat doet hij niet. Hij raakt alleen maar opgewonden en verlied op vrouwen die ook moeilijk bereikbaar zijn, op wie hij niet kan rekenen. Daar zit een onbewuste logica in: hier is de kans om iets goed te maken van wat fout liep. Wat gelooft de jongen in die man namelijk? Nu ik zoveel ouder en wijzer en capabele ben, ga ik haer koudheid of afstandelijkheid misschien kunnen ontdoen en ervoor zorgen dat ze van me houdt. Dit scenario kan zich blijven herhalen. Zoals een film die zich telkens weer afspeelt, in de hoop dit keer een gelukkig einde te realiseren."

Dat klinkt nogal deterministisch. Hoe groot is de marge om ons verhaal te herschrijven?
"De juiste mensen - ik noem ze 'goede feeën' - op je pad tegenkomen, helpt al veel. Je kunnen uitleven in je werk, studie of andere passie ook. Dan nog is er bij heel wat mensen het gevoel 'dit overkomt mij nu weer'. Dat hoeft niet zo te zijn. Zo gauw ze beseffen dat ze mee organisator zijn van het scenario die hen overkomt, worden ze weerbaarder. Je bent zelf onderdeel van wat je in latere leven overkomt. Het ligt moeilijk om zo iets te zeggen als je zware tegenslagen meegemaakt hebt, maar als je altijd slachtoffer blijft, kan je nooit emanciperen. Inzien hoe de logica werkt, creëert ook meer mildheid voor jezelf want je begrijpt waarom het zo liep. En je weet nu: er is iets anders mogelijk. Dat is heel bevrijdend, en een belangrijke stap van overleven naar leven."

"In België is het alomtegenwoordig niet. Je hebt ook de onvoorwaardelijke steun van een ander nodig. Dat kan een leerkracht of een therapeut zijn, het kan ook je lief of een hartsverdruifd zijn. Dan nog is het een aangenaam proces, want je gedeeltelijk aan steeds meer voor het leven kunt kiezen en leren genieten. Van alle mensen die wij dagelijks tegenkomen die het gemaakt hebben in het leven, zien wij de achterkant niet, veel verdien ze hebben gehad. Het is voor elk determinisme. Niemand los te bezegden, iedereen heeft een marge aan vrijheid."

Als je eens wist, vanavond om 21.20 uur op Canvas.

'Er kan in de praktijk enorm veel zolang kinderen volen: mijn ouders willen het beste voor me, ze zijn eerlijk in hun spreken en rechtlijnig in hun daden'

Vrijwillige leegloop bij Vlaamse overheid

Het aantal vrijwillige ontslagen bij de Vlaamse overheid is de voorbije vijf jaar tijd verdubbeld. **Vorig jaar namen 393 Vlaamse ambtenaren vrijwillig ontslag**, blijkt uit cijfers die Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers (Open Vld) vrijgaf na een parlementaire vraag van Vlaams Parlementslid en partijgenoot Tom Ongena. In 2014 waren dat er slechts 188. Dezelfde tendens geldt voor ontslag met onderlinge toestemming. Dat aantal steeg van 76 in 2014 naar 253 in 2019. De Vlaamse overheid voelt blijkbaar de gevolgen van de concurrentieslag op de krappe arbeidsmarkt. Klinkt het. BELGA

Vragen bij financiering kernuitstap

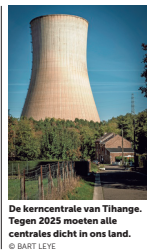
Europa heeft een waaier aan vragen bij het exitplan van federaal energie-minister Marie Christine Marghem (MR) om af te geraken van de kerncentrales in ons land. De hele timing komt in het gedrang.

Tegen 2025 moeten alle kerncentrales dicht in ons land, zo is bij wet vastgelegd. Om tegen dat niet zonder stroom te valgen diende eind vorig jaar minister Marghem een plan in bij Europa. Via het zogenaamde CRM (Capacity Remuneration Mechanism) worden er subsidies toegekend om in alternatieven te voorzien, bijvoorbeeld

door de bouw van nieuwe gascentrales.

Alleen, in haar plan gaf ze niet aan waar het geld vandaan moet komen. Zullen de huishoudens en de industrie hieraan meebetalen en hoeveel? En zal de staat zelf ook een deel bijdragen? Marghem liet die vragen open. Zelf gaf ze aan dat ze geen beslissingen over zo'n gevoelige materie kan nemen in een regering in lopende zaken.

De Europese Commissie pikt die vraagheid niet, en heeft een lijst met 20 vragen tot verduidelijking aan minister Marghem overgemaakt, zo schrijft *La Libre* over de bevestigd aan de redactie. Europa wil in eerste

De kerncentrale van Tihange. Tegen 2025 moeten alle centrales dicht in ons land. © BART LUYE

plaats nagaan of er geen sprake is van onrechtmatige staatssteun aan de energiebedrijven.

Bovendien dreigt de Commissie een bijkomend, diepgroevend onderzoek in te stellen, dat tot 18 maanden in beslag kan nemen. Daardoor kan het licht pas tegen de vroegste halfweg volgende jaar op groen, terwijl Engle, de beheerder van de kerncentrales in België, dit jaar al duidelijkheid wil. Intussen zullen 2025 met rasse schreden. Nad er nog wel voldoende tijd zijn om nieuwe gascentrales te bouwen?

Tegen de achtergrond speelt de tegenstelde visie tussen kerncentrale Elia en energieregulator Creg. De Creg wil

eigenlijk niet weten van het subsidiesysteem, omdat het handenvol geld kost, tot 500 miljoen euro per jaar. In plaats daarvan zou er geverkt kunnen worden met een 'strategische reserve' - energiecentrales worden dan paraat gehouden voor wanneer er tekorten ontstaan. De Creg schat de nood aan extra capaciteit veel lager in dan netwerkbeheerder Elia. Europa heeft vragen bij het feit dat twee kernperspectieven in ons land niet op één lijn zitten.

Minister Marghem vindt het "een positief teken" dat de Commissie bijkomende vragen stelt. "We bereiden onze antwoorden voor", klinkt het. (10)